

श्री सोमेश्वर सहकारी साखर कारखाना लि.सोमेश्वरनगर

ता.बारामती, जि.पुणे

जा.क्र./ऊसविकास/२१०१/२०२०-२०२१

दि.०४/०९/२०२०

परिपत्रक

कारखान्याचे सर्व ऊस उत्पादक सभासद शेतकरी यांना कळविणेत येते की, कारखाना कार्यक्षेत्रामध्ये आडसाली ऊसाची लागवड मोठ्या प्रमाणात झालेली आहे. वातावरणातील हवामान बदलामुळे ऊसावर तांबेरा रोगाचा प्रादुर्भाव झालेला दिसत आहे. सदर रोगाचे वेळेवर नियंत्रण होणे गरजेचे आहे अन्यथा त्याचा ऊस पिकावर अनिष्ट परिणाम होऊन ऊस उत्पादनात लक्षणीय घट होऊ शकते. तांबेरा रोगाचे वेळेवर नियंत्रण होणेसाठी खालील माहितीचा अवलंब करावा.

तांबेरा :

तांबेरा हा रोग पकसिनिया मॅलॅनोसिफॅला या प्रामुख्याने हवेद्वारे पसरणाऱ्या बुरशीमुळे होतो. मागील काही वर्षांपासून या रोगाचा प्रसार ज्यादा साखर उतारा देणाऱ्या ऊस जातींवर वाढत असून ही चिंतेची बाब आहे. तांबेरा रोगामुळे ऊस पिकाचे ४० टक्के पर्यंत नुकसान होते. सततच्या पावसामुळे शेतात दलदल तयार झाल्याने आणि तापमान कमी झाल्याने रोगाची बुरशी मोठ्या प्रमाणावर वाढते. महाराष्ट्राच्या पश्चिम भागात हा रोग ऊस पिकावर मोठ्या प्रमाणावर वाढलेला दिसून येतो. को.सी.६७१, को.८६०३२, को.एम.०२६५, को.व्ही.एस.आय.९८०५ या ऊस जाती तांबेरा रोगास बळी पडतात. कमी सामु आणि स्फुरद व पालाश जास्त असणाऱ्या जमिनीत घेतलेल्या ऊस पिकात रोगाची तिब्रता जास्त आढळून येते.

रोगाची लक्षणे :

तांबेरा रोगाचा प्रादुर्भाव पिकांच्या पानांवरच आढळतो. सुरवातीस पानांवर लहान व लांबट पिवळे ठिपके पानाच्या खालच्या बाजुस दिसून येतात. कालांतराने ठिपक्यांची लांबी वाढते व त्यांचा रंग लालसर तपकिरी किंवा तपकिरी दिसून येतो. ठिपक्यांचा भाग बुरशीच्या आणि बिजाणुंच्या वाढीमुळे फुगीर होतो. त्यामुळे पानांचा ठिपक्यालगतचा भाग फुटून त्यातून नारंगी किंवा तांबूस तपकिरी रंगाचे बिजाणु बाहेर पडतात रोगग्रस्त पानाच्या पाठीमागच्या पृष्ठ भागावरून बोट फिरवले असता बिजाणुची पावडर सहजपणे बोटस चिकटते. रोगाची तिब्रता वाढल्यानंतर पाने करपून वाळतात. पाने वाळल्यामुळे हिरव्या पानांची संख्या कमी होऊन बेतातील ऊसास कमी फुटवे निघतात व कांडीची लांबी घटल्यामुळे बेटे खुरटी राहतात पण पूर्णपणे मरत नाहीत. यामुळे ऊसाच्या उत्पन्नात व साखरेच्या उतान्यात लक्षणीय घट येते. तांबेरा रोगाचा प्रादुर्भाव व प्रसार पावसाळ्यानंतर ढगाळ वातावरण जास्त आर्द्रता व थंड हवा असताना जास्त प्रमाणात दिसून येतो. कोरड्या व उष्ण हवामानात रोगाची तिब्रता कमी होत जाते. ऊस पकतेच्या काळात रोगाचा प्रादुर्भाव वाढल्यास पानांमध्ये साखर तयार करण्याचे कार्य मंदावते व त्याचा विपरीत परिणाम साखर उतान्यावर होतो. रोगाचा प्राथमिक प्रसार हवा, पाणी, पाऊस व किटकांद्वारे होतो.

रोग नियंत्रणाचे उपाय :

पिकाचे वय लहान असताना पाण्याचा ताण पडू देऊ नये. तसेच शेतात पाण्यामुळे दलदल होऊ नये. तांबेरा रोग दिसून आल्यावर रोगग्रस्त ऊसाची वाळलेली पाने काढून जाळून टाकावीत. रोगाच्या प्रभावी व किफायतशीर नियंत्रणासाठी ०.३ टक्के प्रमाणात मॅन्कोझेब(उदा. डायथेन एम.४५ ३ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी) अथवा ०.१ टक्के प्रमाणात प्रोपिकोनेझोल २५% ई.सी.(उदा.टिल्ट १ मिली प्रति लिटर पाणी) अथवा ०.२ टक्के प्रमाणात झायनेब ७५ % डब्ल्यु.पी.(उदा.इंडोफिल झेड-७८ २ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी) अथवा ०.१ टक्के प्रमाणात टेबुकोन्याझोल २५.९ % ई.सी.(उदा.फोलिक्युर १ मिली प्रति लिटर पाणी) या पैकी कोणत्याही एका बुरशीनाशकाची फवारणी रोगाची लक्षणे दिसून आले नंतर लगेच व दुसरी व तिसरी फवारणी १५ दिवसांच्या अंतराने करावी.

तसेच ऊसावरील किड व रोगाच्या नियंत्रणाविषयी अधिकच्या माहितीसाठी कारखान्याचे ऊस विकास अधिकारी श्री.व्ही.आर.निंबाळकर यांचेशी संपर्क साधावा.

आपले नम्र

राजेंद्र ना.यादव

कार्यकारी संचालक

शैलेन्द्र पं.रासकर

व्हा.चेअरमन

पुरुषोत्तम रा.जगताप

चेअरमन

व

सर्व संचालक मंडळ